Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ PŘEDSEDY SOUDNÍHO DVORA

16. července 2020*

„Kasační opravný prostředek – Vedlejší účastenství – Statut Soudního dvora Evropské unie – Článek 40 – Zájem na rozhodnutí sporu“

Ve věci C-883/19 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podaný dne 3. prosince 2019,

HSBC Holdings plc, se sídlem v Londýn (Spojené království),

HSBC Bank plc, se sídlem v Londýně,

HSBC France, se sídlem v Paříži (Francie),

zastoupené K. Bacon, QC, D. Baileym, barrister, M. Simpsonem, solicitor, a C. Angeli a M. Giner, avocats,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek

přičemž další účastnicí řízení je:

Evropská komise, zastoupená P. Berghem, M. Farleym a F. van Schaik, jako zmocněnci,

žalovaná v prvním stupni,

PŘEDSEDA SOUDNÍHO DVORA

s přihlédnutím k návrhu K. Jürimäe, soudkyně zpravodajky,

po vyslechnutí generálního advokáta M. Bobka,

vydává toto

Usnesení

1 Společnosti HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc a HSBC France (dále jen společně „společnosti HSBC“) se svým kasačním opravným prostředkem domáhají zrušení rozsudku Tribunálu Evropské unie ze dne 24. září 2019, HSBC Holdings a další v. Komise (T-105/17, dále jen „napadený rozsudek“,

* Jednací jazyk: angličtina.

EU:T:2019:675), jímž Tribunál zrušil čl. 2 písm. b) rozhodnutí Komise C(2016) 8530 final ze dne 7. prosince 2016 týkajícího se řízení podle článku 101 SFEU a článku 53 Dohody o EHP (AT.39914 – Úrokové deriváty v eurech) (dále jen „sporné rozhodnutí“) a ve zbývající části jejich žalobu zamítl.

2 Podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 20. března 2020 podaly společnosti JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association, a J. P. Morgan Services LLP (dále jen společně „společnosti JPMC“) na základě čl. 40 druhého pododstavce statutu Soudního dvora EU návrh na vstup do řízení na podporu návrhových žádání společností HSBC.

3 Evropská komise a společnosti HSBC podáními došlými kanceláři Soudního dvora ve dnech 22. a 30. dubna 2020 předložily svá písemná vyjádření k tomuto návrhu. Podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 18. května 2020, tedy před uplynutím lhůty pro předložení vyjádření, HSBC doplnila své původní vyjádření s ohledem na usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 30. dubna 2020, Komise v. HSBC Holdings a další (C-806/19 P, nezveřejněné, EU:C:2020:364), a tento akt byl s ohledem na uvedené skutečnosti založen do spisu.

K návrhu na vstup vedlejších účastnic do řízení

4 Na podporu svého návrhu společnosti JPMC v podstatě uvádějí, že proti spornému rozhodnutí, které jim bylo rovněž určeno, podaly žalobu zapsanou v rejstříku kanceláře Tribunálu pod číslem T-106/17 a že se uvedená žaloba týká téže problematiky, jako je ta, o kterou se jedná v rámci projednávaného kasačního opravného prostředku. Zdůrazňují, že Tribunál na základě čl. 69 odst. 1 písm. b) svého jednacího řádu rozhodl přerušit řízení v této věci až do vydání rozsudku Soudního dvora v řízení o projednávaném kasačním opravném prostředku. Z posledně uvedeného rozhodnutí přitom dle společností JPMC zjevně vyplývá, že řízení ve věci T-106/17 bylo přerušeno z důvodu existence žalobních důvodů společných s žalobními důvody uplatněnými ve věci T-105/17, a tudíž i s důvody kasačního opravného prostředku uplatňovanými v projednávané věci. Existenci společných žalobních důvodů a důvodů kasačního opravného prostředku kromě toho podle uvedených společností potvrzuje napadený rozsudek. Z toho vyvozují, že rozsudek, jenž bude vydán v projednávané věci v řízení o kasačním opravném prostředku, bude mít přímý dopad na výsledek jejich vlastní žaloby na neplatnost. Za těchto podmínek společnosti JPMC zdůrazňují, že by bylo nespravedlivé, aby Soudní dvůr rozhodl o otázkách, jež budou rozhodující pro rozhodnutí o jejich žalobě, aniž by uvedené společnosti byly ohledně těchto otázek vyslechnuty.

5 Společnosti JPMC proto mají za to, že mají bezprostřední zájem na rozhodnutí sporu ve smyslu čl. 40 druhého pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie.

6 V tomto ohledu z posledně uvedeného ustanovení vyplývá, že všechny fyzické a právnické osoby jsou oprávněny vstupovat do řízení probíhajících před soudy Evropské unie, s výjimkou sporů mezi členskými státy, sporů mezi orgány Unie či sporů mezi členskými státy a orgány Unie, mohou-li prokázat zájem na rozhodnutí daného sporu.

7 Podle ustálené judikatury Soudního dvora musí být pojem „zájem na rozhodnutí sporu“ ve smyslu uvedeného ustanovení vymezován z hlediska samotného předmětu sporu a je nutno ho chápat jako bezprostřední a trvající zájem na tom, jak bude rozhodnuto o samotných návrhových žádáních, a nikoli jako zájem ve vztahu k uplatňovaným důvodům či argumentům jako takovým. Pojmem „rozhodnutí sporu“ je totiž třeba rozumět požadované konečné rozhodnutí, jak by bylo uvedeno ve výroku rozhodnutí, jímž se končí řízení. Jedná se tak konkrétně o bezprostřední a trvající zájem na tom, aby bylo vyhověno návrhovým žádáním účastníka řízení, kterého hodlá osoba podávající návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastník podpořit (usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 30. dubna 2020, Komise v. HSBC Holdings a další, C-806/19 P, nezveřejněné, EU:C:2020:364, bod 7 a citovaná judikatura).

8 V tomto ohledu je třeba zejména ověřit, zda se napadený akt bezprostředně dotýká osoby podávající návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastník a zda je její zájem na rozhodnutí sporu jistý. Zájem na rozhodnutí sporu lze v zásadě považovat za dostatečně bezprostřední pouze v rozsahu, v němž je toto rozhodnutí způsobilé změnit právní postavení osoby podávající návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastník (usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 30. dubna 2020, Komise v. HSBC Holdings a další, C-806/19 P, nezveřejněné, EU:C:2020:364, bod 8 a citovaná judikatura).

9 Rovněž je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora účastník řízení, kterému bylo podle článku 40 statutu Soudního dvora Evropské unie povoleno vedlejší účastenství v řízení o sporu, který byl předložen k rozhodnutí Soudnímu dvoru, nemůže změnit předmět sporu, jak vyplývá z návrhových žádání a důvodů kasačního opravného prostředku hlavních účastníků řízení. Z toho vyplývá, že přípustné jsou pouze ty argumenty vedlejšího účastníka, které patří do rámce vymezeného těmito návrhovými žádáními a důvody kasačního opravného prostředku. Zájem osoby podávající návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastník na rozhodnutí sporu je tedy třeba posoudit s ohledem zejména na předmět sporu v řízení o kasačním opravném prostředku, jak vyplývá z návrhových žádání hlavních účastníků řízení a z důvodů kasačního opravného prostředku předložených na podporu těchto návrhových žádání (usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 30. dubna 2020, Komise v. HSBC Holdings a další, C-806/19 P, nezveřejněné, EU:C:2020:364, bod 9 a citovaná judikatura).

10 V projednávané věci z bodu 42 napadeného rozsudku vyplývá, že společnosti HSBC v rámci své žaloby podané k Tribunálu, na jejímž základě byl vydán napadený rozsudek, předložily současně návrhová žádání směřující ke zrušení článku 1 a čl. 2 písm. b) sporného rozhodnutí a návrhová žádání směřující ke změně částky pokuty, která jim byla tímto čl. 2 písm. b) uložena.

11 Komise v článku 1 sporného rozhodnutí konstatovala, že společnosti, které jsou v něm uvedeny, mezi něž patří společnosti JPMC i společnosti HSBC, porušily článek 101 SFEU tím, že se zúčastnily „jediného a trvajícího“ protiprávního jednání spočívajícího „v dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě, jejichž cílem bylo narušit běžný průběh oceňování složek v odvětví úrokových derivátů v eurech“. V článku 2 písm. b) tohoto rozhodnutí uložila Komise společnostem HSBC společně a nerozdílně pokutu ve výši 33 606 000 eur za protiprávní jednání uvedené v tomto článku 1.

12 V napadeném rozsudku Tribunál zamítl žalobní důvody společností HSBC znějící primárně na zrušení článku 1 sporného rozhodnutí. Naproti tomu vyhověl třetí výtce první části žalobního důvodu znějící na zrušení čl. 2 písm. b) tohoto rozhodnutí a zrušil uvedené ustanovení.

13 V této souvislosti společnosti HSBC svým kasačním opravným prostředkem navrhují jednak zrušení bodu 2 výroku napadeného rozsudku, kterým Tribunál zamítl jejich žalobu v rozsahu, v němž směřovala ke zrušení článku 1 sporného rozhodnutí, a jednak zrušení čl. 1 písm. b) tohoto rozhodnutí.

14 Je třeba určit, zda za těchto podmínek společnosti JPMC v rámci projednávaného kasačního opravného prostředku prokazují bezprostřední a trvající zájem na tom, aby bylo vyhověno návrhovým žádáním společností HSBC ve smyslu judikatury připomenuté v bodě 7 tohoto usnesení.

15 V tomto ohledu je třeba poukázat na to, že se projednávaný kasační opravný prostředek týká zejména legality posouzení Tribunálu týkajících se důvodů, o něž se opírá výrok sporného rozhodnutí, v němž Komise konstatovala, že došlo k porušení čl. 101 odst. 1 SFEU. Společnosti HSBC v této souvislosti tvrdí, že se Tribunál dopustil nesprávných právních posouzení, když zamítl jejich žalobní důvody směřující ke zrušení, vycházející z nesprávné kvalifikace tohoto protiprávního jednání Komisí jako protiprávního jednání z hlediska účelu ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU a jako jediného a trvajícího protiprávního jednání. Mají navíc za to, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když zamítl jejich žalobní důvod směřující ke zrušení, vycházející z porušení zásad presumpce neviny a řádné správy, jakož i práva na obhajobu z důvodu, že toto rozhodnutí bylo přijato až po vydání rozhodnutí o narovnání, v němž se Komise již vyjádřila k účasti společností HSBC na dotčeném protiprávním jednání.

16 Podle ustálené judikatury Soudního dvora zajisté platí, že takové rozhodnutí, jako je sporné rozhodnutí, i když je vydáno ve formě jediného rozhodnutí, musí být posuzováno jako soubor individuálních rozhodnutí, jež vůči každému z podniků, jimž jsou určena, konstatují protiprávní jednání, za které nebo která byl shledán odpovědným, a případně mu ukládají pokutu (rozsudek ze dne 15. října 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, EU:C:2002:582, bod 100 a citovaná judikatura). Soudní dvůr by tak, pokud by v rámci projednávaného kasačního opravného prostředku vyhověl návrhovým žádáním společností HSBC, zrušil napadený rozsudek, a v případě, kdy by v souladu s čl. 61 prvním pododstavcem statutu Soudního dvora Evropské unie sám vydal konečné rozhodnutí ve věci za předpokladu, že by měl za to, že je žaloba v prvním stupni opodstatněná, by zrušil čl. 1 písm. b) sporného rozhodnutí, jenž se na tyto společnosti nepoužije.

17 Je však třeba konstatovat, že v projednávané věci patří společnosti JPMC jakožto osoby, jimž je sporné rozhodnutí rovněž určeno, mezi ty, které uvedené rozhodnutí označuje za společnosti, jež se spolu se společnostmi HSBC zúčastnily protiprávního jednání uvedeného v článku 1 tohoto rozhodnutí. A dále, i když se čl. 1 písm. c) uvedeného rozhodnutí, jehož zrušení se společnosti JPMC domáhají ve věci T-106/17, skutečně použije pouze na posledně uvedené, jsou důvody pro zrušení, které uplatňují, týkající se povahy a existence protiprávního jednání konstatovaného v témže rozhodnutí, podobné jako důvody formulované společnostmi HSBC. Bez ohledu na judikaturu připomenutou v předchozím bodě jsou tak rozhodnutí konstatující účast společností HSBC a JPMC na týchž „dohodách nebo jednáních ve vzájemné shodě“ ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU, přestože jsou odlišná, spolu úzce spjata, ba i vzájemně závislá.

18 Za těchto podmínek a s ohledem na skutečnost, že společnosti HSBC svým kasačním opravným prostředkem zpochybňují existenci a samotnou povahu porušení čl. 101 odst. 1 SFEU, rozsudek, který bude vydán v této věci – ať už Soudní dvůr vyhoví návrhovým žádáním společností HSBC a zruší napadený rozsudek, či důvody kasačního opravného prostředku uplatňované těmito společnostmi zamítne – bude mít nutně přímý dopad na posouzení žaloby podané společnostmi JPMC v rozsahu, v němž směřuje ke zrušení čl. 1 písm. c) sporného rozhodnutí, Tribunálem.

19 Je tak třeba, aniž je dotčeno posouzení důvodů vznesených na podporu projednávaného kasačního opravného prostředku, poukázat na to, že rozsudkem v projednávané věci Soudní dvůr pravomocně rozhodne o právní opodstatněnosti důvodů kasačního opravného prostředku uplatňovaných společnostmi HSBC, které se týkají konstatování Komise ohledně existence a povahy protiprávního jednání uvedeného v článku 1 sporného rozhodnutí, tj. důvodu kasačního opravného prostředku, jehož právní obsah zčásti odpovídá právnímu obsahu žalobních důvodů uplatňovaných v prvním stupni společnostmi JPMC ve věci T-106/17.

20 Pokud by tedy společnostem JPMC nebylo povoleno vstoupit do řízení v projednávané věci na podporu návrhových žádání společností HSBC, byly by připraveny o možnost být skutečně vyslechnuty ohledně právní opodstatněnosti svých žalobních důvodů, přestože rozsudek, který má být v této věci vydán, poskytne odpověď, jež může být rozhodující pro posouzení opodstatněnosti uvedených žalobních důvodů Tribunálem.

21 Za těchto podmínek je třeba pojem „zájem na rozhodnutí sporu“ uvedený v čl. 40 druhém pododstavci statutu Soudního dvora Evropské unie ve spojení s článkem 47 Listiny základních práv Evropské unie vykládat v tom smyslu, že umožňuje vyhovět takovému návrhu na vstup vedlejšího účastníka do řízení, jako je návrh společností JPMC.

22 Za tímto účelem je třeba připomenout, že zásada „rovnosti zbraní“ zakotvená v článku 47 Listiny základních práv Evropské unie, která je nedílnou součástí zásady účinné soudní ochrany práv, jež jednotlivci vyplývají z unijního práva, jelikož je podobně jako zejména zásada kontradiktornosti logickým důsledkem samotného pojmu „spravedlivý proces“, znamená povinnost soudu dát každému účastníku řízení přiměřenou možnost prezentovat svoji věc za podmínek, které ho nestaví do jasně

nevýhodnější situace oproti jeho protivníkovi (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 2. prosince 2009, Komise v. Irsko a další, C-89/08 P, EU:C:2009:742, bod 54, jakož i ze dne 16. října 2019, Glencore Agriculture Hungary, C-189/18, EU:C:2019:861, bod 61).

23 Z toho vyplývá, že je třeba rozlišovat podle toho, zda osoby, kterým je určeno takové rozhodnutí, jako je sporné rozhodnutí, jež podaly žalobu v prvním stupni – přičemž řízení o této žalobě bylo přerušeno – podaly návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastníci v rámci sporu týkajícího se samotné existence jednání porušujícího čl. 101 odst. 1 SFEU, v jehož případě byly označeny za osoby, jež se tohoto protiprávního jednání zúčastnily, či zda podaly návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastníci v rámci sporu týkajícího se pouze legality či částky pokuty, která byla uložena jiné osobě zúčastněné na tomto protiprávním jednání.

24 V prvním případě totiž okolnost, že osoby podávající návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastník jsou podniky označené za podniky zúčastněné na jednání porušujícím čl. 101 odst. 1 SFEU těmto osobám umožňuje prokázat bezprostřední zájem na tom, jak bude rozhodnuto o návrhových žádáních předložených jiným účastníkem tohoto protiprávního jednání v rámci sporu, v němž je zpochybňována existence uvedeného protiprávního jednání, za předpokladu, že uvedené osoby samy podaly žalobu na neplatnost proti rozhodnutí týkajícímu se jejich vlastní účasti na témže protiprávním jednání, založenou na žalobních důvodech směřujících ke zrušení, které jsou v podstatě totožné s důvody uplatněnými v rámci uvedeného sporu či jsou jim podobné. Pokud jde naproti tomu o druhý případ, prokazují osoby podávající návrh na vstup do řízení jako vedlejší účastníci s ohledem individuální povahu pokut uložených na základě čl. 101 odst. 1 SFEU pouze nepřímý zájem na rozhodnutí sporu, do něhož by si přály vstoupit jako vedlejší účastníci (v tomto smyslu viz usnesení předsedy Soudního dvora ze dne 30. dubna 2020, Komise v. HSBC Holdings a další, C-806/19 P, nezveřejněné, EU:C:2020:364, bod 13 a citovaná judikatura).

25 V projednávané věci tento návrh na vstup vedlejších účastnic do řízení odpovídá, na rozdíl od návrhu, který společnosti JPMC podaly ve věci C-806/19 P, Komise v. HSBC Holdings a další, prvnímu z uvedených případů.

26 Společnosti JPMC proto prokázaly, že mají zájem na rozhodnutí sporu ve smyslu čl. 40 druhého pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie.

27 Je však třeba připomenout, že v souladu s judikaturou Soudního dvora připomenutou v bodě 9 tohoto usnesení účastník řízení, kterému bylo povoleno vedlejší účastenství, nemůže změnit předmět sporu, jak vyplývá z návrhových žádání a důvodů kasačního opravného prostředku hlavních účastníků řízení. Z toho vyplývá, že přípustné jsou pouze ty argumenty vedlejšího účastníka, které patří do rámce vymezeného těmito návrhovými žádáními a důvody kasačního opravného prostředku.

28 Pokud jde o procesní práva společností JPMC, je třeba konstatovat, že návrh na vstup vedlejších účastnic do řízení byl podán ve lhůtě jednoho měsíce stanovené v čl. 190 odst. 2 jednacího řádu, takže tyto společnosti mají podle čl. 131 odst. 4 tohoto jednacího řádu, který se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 190 odst. 1 uvedeného jednacího řádu, v zásadě právo obdržet veškeré procesní písemnosti doručené účastnicím řízení.

29 Za těchto podmínek je třeba společnostem HSBC a Komisi stanovit krátkou lhůtu k tomu, aby případně předložily žádost o důvěrné zacházení s písemnostmi ve spise v projednávané věci.

30 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že společnostem JPMC musí být povoleno vedlejší účastenství ve sporu na podporu návrhových žádání společností HSBC.

K nákladům řízení

31 Podle čl. 137 odst. 1 jednacího řádu, který se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 tohoto jednacího řádu, Soudní dvůr o nákladech řízení rozhoduje v rozsudku nebo usnesení, jímž se řízení končí.

32 Vzhledem k tomu, že v projednávané věci bylo návrhu společností JPMC na vstup do řízení jako vedlejším účastnicím vyhověno, je třeba stanovit, že o nákladech řízení souvisejících s jejich vedlejším účastenstvím bude rozhodnuto později.

Z těchto důvodů předseda Soudního dvora rozhodl takto:

1) **Společnostem JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association, a J. P. Morgan Services LLP je povoleno, aby vstoupily do řízení ve věci C-883/19 P na podporu návrhových žádání společností HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc a HSBC France.**

2) **Společnosti JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association, a J. P. Morgan Services LLP od vedoucího soudní kanceláře obdrží, s výhradou bodu 3, kopie veškerých procesních písemností.**

3) **Společnostem HSBC Holdings plc, HSBC Bank plc a HSBC France, jakož i Evropské komisi bude stanovena lhůta k tomu, aby případně předložily žádost o důvěrné zacházení s písemnostmi ve spise v projednávané věci ve vztahu ke společnostem JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association, a J. P. Morgan Services LLP.**

4) **Společnostem JPMorgan Chase & Co., JPMorgan Chase Bank, National Association, a J. P. Morgan Services LLP bude stanovena lhůta k písemnému předložení důvodů uplatňovaných na podporu jejich návrhových žádání.**

5) **O nákladech řízení bude rozhodnuto později.**

Podpisy